

Upprättad datum: 2023-05-22
Diarienummer: 2023-000259-145
Antagen av direktionen: 2023-xx-xx
Handläggare: Peter Backman

Revideras senast: 2027-xx-xx

Handlingsprogram

Bergslagens Räddningstjänst 2024–2027

Remissutgåva

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Beskrivning av kommunerna	5
3	Styrning av skydd mot olyckor	7
4	Risker	9
4.1	Övergripande beskrivning	9
4.1.1	Olyckor som inträffar sällan	12
4.2	Brand i byggnad	13
4.3	Brand utomhus	14
4.4	Trafikolycka	14
4.5	Olycka med farligt ämne	14
4.6	Naturolyckor	15
4.7	Drunkning	15
5	Värdering	16
6	Mål	18
7	Förebyggande – förmåga och verksamhet	19
7.1	Tillsyn	19
7.2	Stöd till den enskilde	20
7.3	Rengöring och sotning	21
7.4	Övriga förebyggande åtgärder	21
7.5	Organisation	22
8	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet	23
8.1	Övergripande beskrivning	23
8.2	Tillgång till egna resurser	25
8.2.1	Kompetens	27
8.2.2	Responstid	28
8.3	Tillgång till resurser i samverkan med andra	29
8.3.1	Tillgång till resurser via Räddningsregion Bergslagen	29
8.3.2	Alarmering av räddningstjänsten	30
8.3.3	Brandvattenförsörjning	30
8.3.4	Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder	30
8.3.5	Varning och information till allmänheten	30
8.3.6	Samverkan med andra aktörer	31
8.4	Beskrivning av förmåga per olyckstyp	31
8.4.1	Övriga insatser	35
8.5	Ledning i räddningstjänsten	35
8.5.1	Ledningsnivåer inom RRB	35

8.6	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	36
8.7	Räddningstjänst under höjd beredskap	36
9	Uppföljning, utvärdering och lärande	38
9.1	Olycksuppföljning enligt LSO	38
10	Bilaga A – Dokumentförteckning.....	40
11	Bilaga B – Beskrivning av samråd	41

Remissutgåva

1 Inledning

Detta dokument utgör handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt 3 kap. 3 § LSO och för räddningstjänst enligt 3 kap. 8 § LSO för Bergslagens Räddningstjänst.

Innehållet i handlingsprogrammet i form av dess struktur styrs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter och allmänna råd.

Underlaget till handlingsprogrammet är bland annat hämtat från kommunernas risk- och sårbarhetsanalys, statistik från räddningstjänstens insatser samt statistik från räddningstjänstens förebyggande arbete.

Remissutgåva

2 Beskrivning av kommunerna

Bergslagens Räddningstjänsts (BRT) geografiska verksamhetsområde omfattar de sex medlemskommunerna; Karlskoga, Kristinehamn, Filipstad, Hällefors, Degerfors och Storfors. Befolkningsmängden är 84 714 (2022-12-31) och tillsammans omfattar kommunerna en yta om knappt 5 664 km² och 16 tätorter. Uppgifterna för tätorterna i respektive kommun är från 2021-06-30.

Karlskoga kommun	30 278 personer	510 km²
<i>Karlskoga tätort</i>	<i>27 386 personer</i>	
<i>Valåsen/Labbsand</i>	<i>354 personer</i>	
Kristinehamns kommun	24 053 personer	1 384 km²
<i>Kristinehamn tätort</i>	<i>18 597 personer</i>	
<i>Björneborg</i>	<i>1101 personer</i>	
<i>Bäckhammar</i>	<i>312 personer</i>	
<i>Ölme</i>	<i>205 personer</i>	
Filipstads kommun	10 315 personer	1 712 km²
<i>Filipstad tätort</i>	<i>6248 personer</i>	
<i>Lesjöfors</i>	<i>736 personer</i>	
<i>Nykroppa</i>	<i>721 personer</i>	
<i>Persberg</i>	<i>200 personer</i>	
Degerfors kommun	9 530 personer	434 km²
<i>Degerfors tätort</i>	<i>7281 personer</i>	
<i>Svartå</i>	<i>468 personer</i>	
Hällefors kommun	6 656 personer	1 151 km²
<i>Hällefors tätort</i>	<i>4459 personer</i>	
<i>Grythyttan</i>	<i>805 personer</i>	
Storfors kommun	3 882 personer	473 km²
<i>Storfors tätort</i>	<i>2066 personer</i>	
<i>Kyrksten</i>	<i>263 personer</i>	

Området, som främst täcks av skog och mark, är en region med blandning av medelstora städer, mindre orter samt glesbygdsområden. Stadsregionen Karlskoga och Kristinehamn och i viss mån Filipstad har en mer komplex samhälls- och riskbild med inslag av bland annat tätbefolkad 3–8 våningsbebyggelse, stora industrier, kemisk produktion, vårdanläggningar och publika anläggningar. Övriga tätorter i området har ett mindre komplext samhälle och riskbild. Dessa orter domineras oftast av någon större industri och har avsaknad av större vårdanläggningar och hotellverksamheter.

En lång kuststräcka längs Väneren med skärgård som utgör den sydvästra delen av området innebär en riskbild som är kopplad till den marina miljön.

Öster om Karlskoga finns ett kombinerat militärt och försvarsindustriellt skjutfält som i samband med återuppbyggnaden av regementet A9 kommer att få en högre frekvens av nyttjande vilket i sin tur påverkar riskbildens i samhället.

Räddningstjänstområdet är till vissa delar transportintensivt med E18 och stambanan Stockholm–Oslo i öst-västlig riktning. På kommunikationslederna transporteras mycket stora mängder farligt gods. I nord-sydlig sträckning genomlöps området av riksväg 26 samt riksväg 63 med stor belastning främst vintertid som transportleder till och från Dalafjällen.

I förbundet finns en flygplats i Karlskoga och en dammanläggning i Filipstad som båda är klassade som farliga verksamheter, även om Karlskoga flygplats numera är en allmänflygplats som främst nyttjas av två flygklubbar.

Centralt i Kristinehamn ligger också en av Vänerhamns största terminaler för styckegodshantering, bulkods och trävaror.

I området finns också 15 verksamheter (nio i Karlskoga, fyra i Kristinehamn och en vardera i Hällefors och Degerfors) som omfattas av krav enligt den så kallade Seveso-lagstiftningen.

Remissutgåva

3 Styrning av skydd mot olyckor

Kommunens uppdrag är i grunden sex stycken i LSO:

- Tillsyn av den enskildes ansvarstagande (5 kap. 1 §)
- Underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen genom rådgivning, information med mera (3 kap. 2 §)
- Sotning och brandskyddskontroll (3 kap. 4 §)
- Genomföra räddningsinsatser (3 kap. 7 §)
- Lära och utvecklas genom att undersöka olycksorsak och insatsers genomförande (3 kap. 10 §)
- Samordna verksamheten enligt lagen (1 kap. 6 §, 3 kap. 1 §)

Samordningsansvaret skiljer sig från de övriga uppdragen i lagen, då det syftar på fler än de olyckor som föranleder räddningsinsatser. Här avses att kommunerna ska ta ett bredare grepp om skyddet mot oönskade händelser och även inkludera sådant som inte uppfyller räddningstjänstkriterierna, såsom fallskador, klämskador, cykelolyckor, halkolyckor med mera.

Direktionen ansvarar enligt en förbundsordning för räddningstjänsten i medlemskommunerna Degerfors, Karlskoga, Hällefors, Kristinehamn, Storfors och Filipstads kommuner i enlighet med vad som åligger kommunerna enligt LSO. Huvudansvaret för samordning av kommunernas arbete med skydd mot olyckor ligger dock kvar i respektive kommun (LSO 1 kap. 6 §, 3 kap. 1 §). BRT:s verksamhet styrs av en för medlemskommunerna gemensam direktion.

Utöver uppdraget inom LSO ska direktionen också svara för tillståndsgivning och tillsyn enligt Lag (SFS 2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (förkortas LBE) samt i tillämpliga delar för kommunernas uppgifter enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Handlingsprogrammet är ett av flera program och policyer inom BRT. Då handlingsprogrammet är ett övergripande flerårigt, politiskt styrdokument är det inte lämpligt att i detalj låsa BRT:s verksamhet i alltför detaljerade beskrivningar.

Handlingsprogrammet är i sin helhet beslutad av direktionen och gäller för perioden 2024–2027 och är utformat i enlighet med MSB:s föreskrift om handlingsprogram. Förslag till inriktningsmålen i handlingsprogrammet har arbetats fram av den gemensamma direktionen och utgår från samtliga kommuners förutsättningar och behov.

Uppföljning av verksamhetens inriktningsmål återfinns i BRT:s tertiärrapporter och årliga bokslut. Verksamheten följs också upp genom direktionsplan för internkontroll samt av BRT:s revisorer.

Olycksundersökningar enligt 3 kap. 10 § LSO så ska kommunen efter avslutad räddningsinsats undersöka olycksorsak, olycksförlopp och hur räddningsinsatsen genomförts. Undersökningen ska göras i skälig omfattning. Varje insats dokumenteras i en händelserapport enligt en nationell mall. Den som varit räddningsledare vid insatsen rapporterar sin bedömning av orsaker till olyckan, olycksförloppet, faktorer som påverkat skadeutvecklingen samt hur insatsen genomfördes. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, tar del av samtliga händelserapporter. Finns oklarheter i orsak, förlopp eller hur insatsen genomfördes kan en fördjupad olycksundersökning genomföras. Kriterierna för en fördjupad olycksundersökning är att man kan förvänta sig att det finns något att lära av undersökningen, samt att de resurser som undersökningen kräver står i proportion till de erfarenheter man förväntas göra. Beroende på olycka och insats kan fokus på olycksorsak, olycksförlopp och räddningsinsatsen variera.

På begäran av Polisen eller Åklagarmyndigheten upprättar Räddningstjänsten sakkunnigutlåtanden beträffande brand- och rökspridning. Räddningstjänsten deltar vid behov i Polisens tekniska undersökningar av brandplatser, dels för eget lärande, dels för att bistå Polisen med kunskap om brandförlopp och brandspridning.

När en insats varit ovanligt omfattande, eller när det kan misstänkas att allvarliga misstag begåtts under insatsen anlitas annan räddningstjänst eller myndighet för att genomföra undersökningen.

Genom att studera händelserapporterna och genomföra fördjupade olycksundersökningar skapas underlag för att minska antalet olyckor och minska konsekvenserna av de olyckor som inträffar.

Samverkan med och erfarenhetsåterföring till berörda verksamheter är mycket viktigt.

Exempel på sådana verksamheter är kommunala förvaltningar, fastighetsägare, företag, Trafikverket, Polisen och andra myndigheter. Detta är ett område som kan utvecklas, inte minst inom kommunerna. BRT verkar för att utvecklingen av lärande från inträffade olyckor ska leda till att fler drar nytta av BRT:s lärdomar.

Remissutgåva

4 Risker

Detta kapitel beskriver översiktligt de risker som finns i de kommuner som ingår i Bergslagens Räddningstjänst och som kan föranleda en räddningsinsats. Underlaget utgörs till största delen av statistik utifrån inträffade händelser från 2010 fram till 2020 men material har även inhämtats från respektive kommuners risk- och sårbarhetsanalyser samt nationella data från exempelvis MSB, Trafikverket, Socialstyrelsen, SKR med flera.

4.1 Övergripande beskrivning

Bergslagens Räddningstjänsts geografiska verksamhetsområde omfattar de sex medlemskommunerna Karlskoga, Kristinehamn, Filipstad, Hällefors, Degerfors och Storfors. Området är en region med blandning av medelstora städer, mindre orter samt glesbygdsområden.

Stadsregionen Karlskoga och Kristinehamn och i viss mån Filipstad har en mer komplex samhälls- och riskbild med inslag av bland annat tätbefolkad 3–8 våningsbebyggelse, stora industrier, kemisk produktion, vårdanläggningar och publika anläggningar. Övriga tätorter i området har ett mindre komplext samhälle och riskbild. Dessa orter domineras oftast av någon större industri och har avsaknad av större vårdanläggningar och stora publika anläggningar.

En lång kuststräcka längs Väneren med skärgård som utgör den sydvästra delen av området innebär en riskbild som är kopplad till den marina miljön.

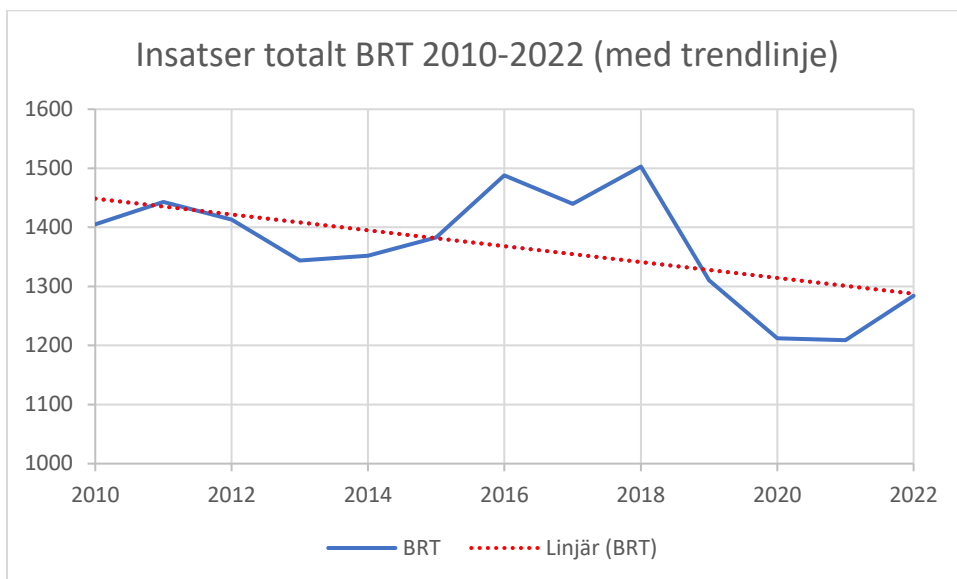
Räddningstjänstområdet är till vissa delar transportintensivt med E18 och stambanan Stockholm–Oslo i öst–västlig riktning. På kommunikationslederna transporteras mycket stora mängder farligt gods. I nord–sydlig sträckning genomlöps området av riksväg 26 samt riksväg 63 med stor belastning vintertid som transportleder till och från Dalafjällen.

Totalt finns det i förbundets geografisk yta 15 verksamheter som klassas enligt LSO (2003:778) 2 kap. 4 § som farlig verksamhet varav tio också hamnar i högre nivå enligt Seveso-direktivet. Övriga farliga verksamheter enligt 2 kap. 4 § utgörs av flygplats i Karlskoga, en industri i Lesjöfors, en dammanläggning i Filipstad samt bergtäkter i Karlskoga och Kristinehamn.

En expanderande hamn med transport av farligt gods finns i Kristinehamn.

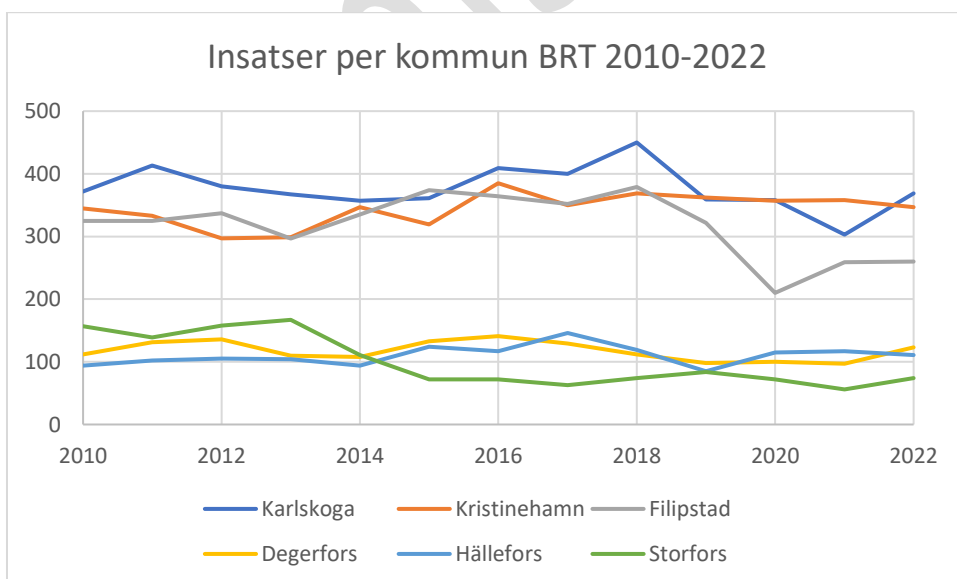
Skjutfältet i Villingsberg, öster om Karlskoga, kommer från 2024 att vara övningsområde för det återinsatta regementet A9 i Kristinehamn och detta kommer att innebära ett större utnyttjande av skjutfältet, ökat antal transporter på E18 samt ökad hantering av explosiva ämnen i verksamheten.

Antalet räddningsinsatser totalt som gjorts inom Bergslagens Räddningstjänst är fördelade enligt diagrammet nedan. Totalt hanterar Bergslagens Räddningstjänst cirka 1300 räddningsinsatser per år. 2018 ökade antalet insatser något, på grund av den torra sommaren och ett stort antal bränder i skog och mark samt även, motsägelsefullt nog, översvämningar och stormrelaterade händelser. De två följande åren, 2019–2020, minskade antalet insatser, till största delen beroende av Coronapandemin. Efter 2020 har antalet händelser ökat något, troligen en följd av att människor börjat återgå till "normala" rutiner efter pandemin.

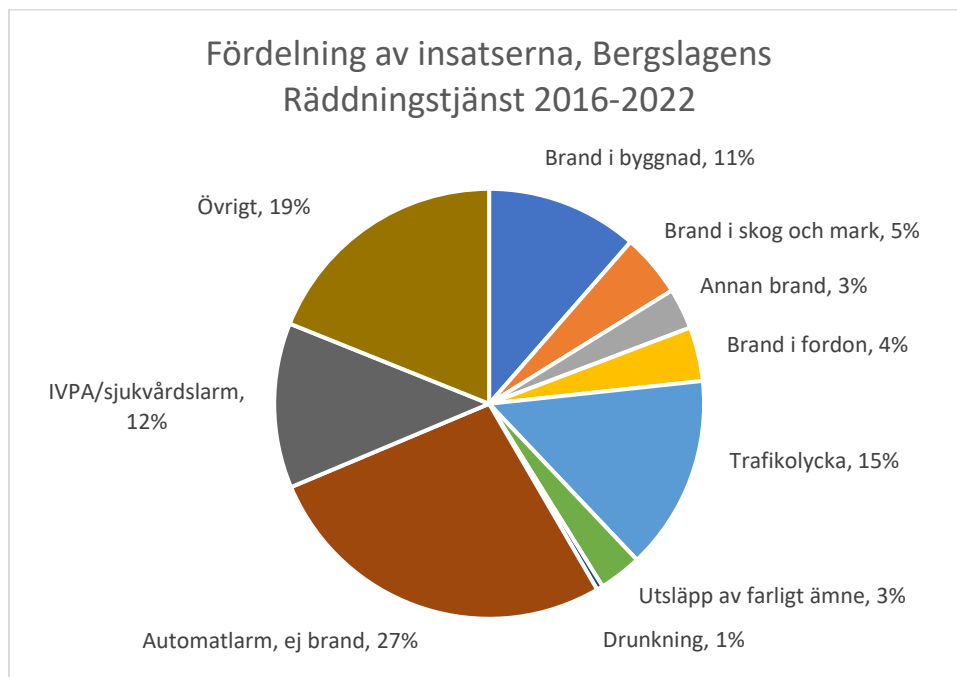
Trenden visar på att antalet räddningsinsatser minskar generellt över tid och en förklaring till detta kan vara att SOS Alarm genom sina räddningsåtgörare (RÅ) har nyanserat intervjudömningen och bättre tolkar de kriterier för räddningstjänst som gäller enligt LSO. En annan förklaring tycks vara att antalet uttryckningar på automatiska brandlarm ej brand har minskat något trots att antalet larmanläggningar ökar, vilket kan bero på att larmsystemen blir mer tillförlitliga och skötseln av anläggningarna bättre. Tidigare år stod automatiska brandlarm för cirka en tredjedel av totala antalet larm och idag är det cirka en fjärdedel.

Ser man till antalet insatser per kommun så är trenderna ganska lika. Pandemi-effekten märks tydligast i Karlskoga och Filipstad där antalet händelser ökat igen efter en nedgång under pandemin. I övrigt har förbundets kommuner ett relativt konstant antal händelser genom åren.

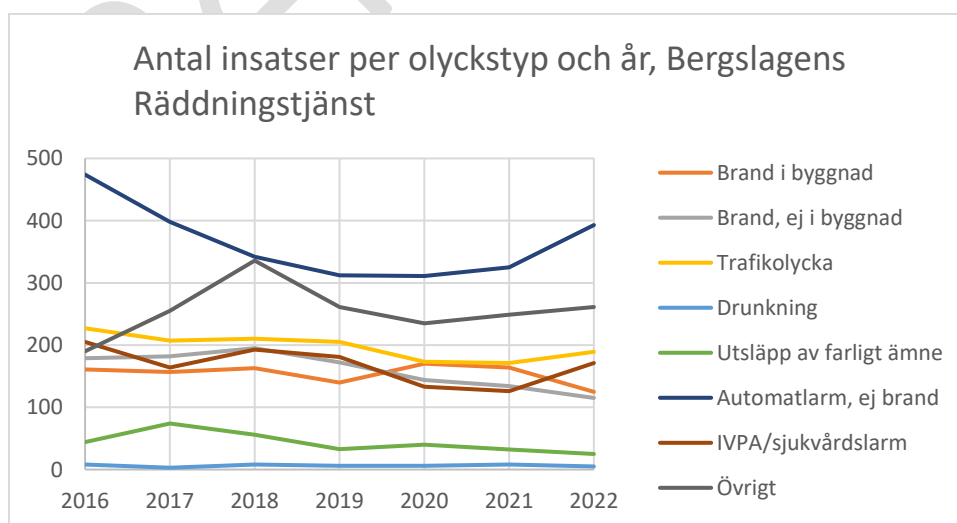

De vanligaste typolyckorna i Bergslagens Räddningstjänst, förutom automatiska brandlarm, är Trafikolycka, IVPA/sjukvårdslarm och Brand i byggnad. I cirkeldiagrammet nedan åskådliggörs en sammanfattning av typhändelserna mellan 2016–2022 (händelserapporterna till MSB förändrades 2016 vilket förklarar varför inte 2010–2022 valts som i fortsatta redovisningar).

I diagrammet nedan sammanfattas antal insatser per olyckstyp mellan åren 2016–2022 där man tydligt kan se en effekt av flyktingströmmen 2015 där antalet automatiska brandlarm ökade på grund av de många boenden som uppstod i samband med flyktingströmmen. Åren därefter minskar antalet automatiska brandlarm. De senaste 2 åren har antalet börjat öka igen av okänd anledning. En annan tydlig effekt är att olyckstypen övrigt ökar fram till 2018 för att därefter återigen minska vilket beror på flera saker, där de största faktorerna är att detta år inträffade många översvämnings- och stormrelaterade händelser samt att Bergslagens Räddningstjänst hanterade många hisslarm.

4.1.1 Olyckor som inträffar sällan

Risikanalysen för handlingsprogrammet omfattar även en kvalitativ del, som behandlar stora olyckor eller stora oönskade händelser som inträffar mer sällan. Dessa behöver inte nödvändigtvis innebära en räddningsinsats för räddningstjänsten, men beaktas eftersom de kan ha en påverkan på räddningstjänstens förmåga att genomföra räddningsinsatser eller det kan förväntas att räddningstjänsten har en viktig roll i hanteringen av händelsen. Vissa av riskerna kan innebära ett stort antal samtidiga räddningsinsatser eller omfattande räddningsinsatser.

I risikanalysen analyseras ett antal scenarier som kan tänkas inträffa som skulle få påverkan på Bergslagens Räddningstjänsts geografiska område. Dessa scenarier framgår i nedanstående tabell.

Scenario	Sannolikhet	Konsekvens	Trend
<i>Brand med omfattande personskador</i>	Låg	Stor	Oförändrad
<i>Brand med omfattande egendomsskador</i>	Hög	Liten	Oförändrad
<i>Komplicerade utsläpp av farliga ämnen</i>	Hög	Medel	Oförändrad
<i>Omfattande kommunikations- & transportolyckor</i>	Medel	Medel	Ökande
<i>Extremt väder</i>	Hög	Medel	Ökande
<i>Översvämning i samband med höga flöden eller skyfall</i>	Hög	Stor	Ökande
<i>Omfattande skogsbrand</i>	Hög	Medel	Ökande
<i>Dammbrott</i>	Låg	Stor	Oförändrad
<i>Störningar i samhällsviktiga funktioner</i>	Hög	Stor	Ökande
<i>Anlagd brand</i>	Hög	Liten	Ökande
<i>Social oro</i>	Hög	Medel	Ökande
<i>Terror</i>	Låg	Medel	Ökande
<i>Händelser i publika lokaler eller i samband med evenemang</i>	Medel	Liten	Oförändrad
<i>Olycka i svårtillgängligt område</i>	Hög	Liten	Ökande
<i>Krig</i>	Låg	Stor	Ökande
<i>Flera samtidiga större händelser</i>	Medel	Medel	Oförändrat
<i>Större sjukdomsutbrott</i>	Medel	Stor	Ökande

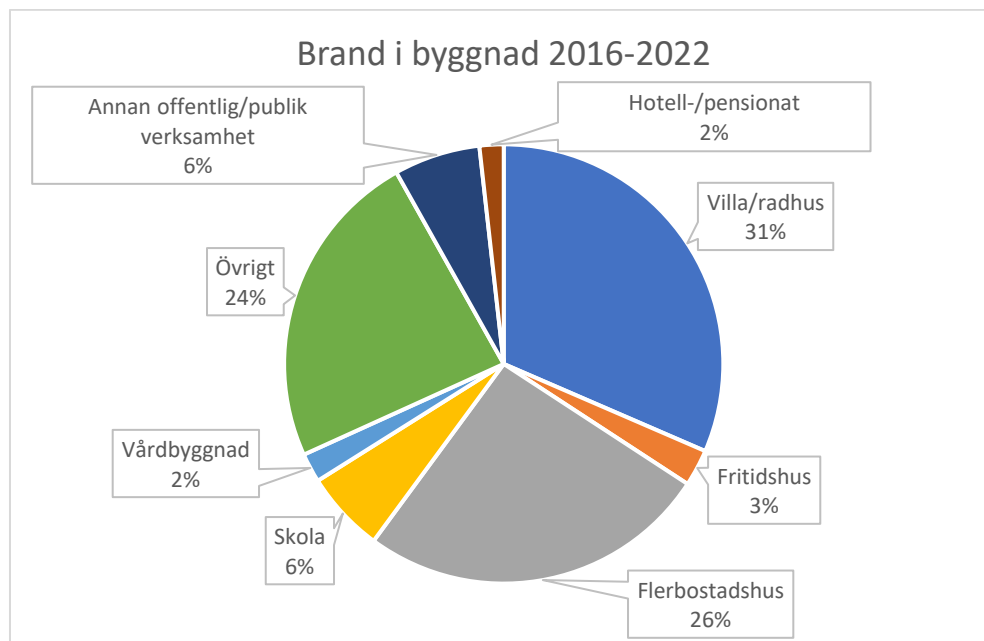
Dessa händelser kan sammanfattas i att de ofta är komplexa händelser som har stort ledningsbehov och i vissa fall även kräver omfattande materiella och personella resurser, i vissa fall över lång tid.

4.2 Brand i byggnad

Under de undersökta åren hanterade Bergslagens Rådningstjänst årligen cirka 140–170 bränder i byggnader. Fördelningen av de inträffade bränderna redovisas i cirkeldiagrammet nedan.

De senaste 3 åren är trenden att brand i byggnad minskar och 2022 var det 125 i förbundet vilket är det lägsta sedan 2016.

De flesta bränderna (57%) inträffar i vanliga bostäder och sprider sig inte utanför brandcellsgränsen. Det vanligaste startutrymmet vid dessa bränder är köket och att skadeutbredningen blir relativt liten med rök- & sotskador i startutrymmet.

Gruppen Övrigt har också en stor andel men det beror på att den är så övergripande och täcker in väldigt många olika typer av verksamheter och miljöer, att tydliga orsaker och samband inte med enkelhet kan härledas. Här finns exempelvis bränder i sopsorteringsbyggnader likväl som alla bränder i industriverksamhet, lantbruk, kontor/förvaltning med mera.

Gruppen Skola har en förhållandevis stor risk för brand i byggnad men i de flesta fall handlar det om väldigt små bränder som upptäcks tidigt, exempelvis brand i papperskorg på toalett, och det finns ett bra uppföljningsarbete samt brandskyddsforebyggande arbete på denna typ av verksamhet.

Gruppen Hotell-/pensionat har relativt många inträffade händelser vilket troligen beror på att flyktingströmmen som inträffade 2015 ökade antalet verksamheter men även belastningen på dessa verksamheter och man kan tydligt se en ökning av inträffade bränder mellan åren 2016–2018.

Gruppen Fritidshus är den typ av objekt där skadeutbredningen blir som störst beroende på att denna typ av byggnad ofta ligger långt från brandstationerna och ofta avses vilket gör att branden inte uppmärksammas i tid för åtgärd.

4.3 Brand utomhus

Bergslagens Räddningstjänst består till stora delar av skogsmark och årligen inträffar mellan 60–70 bränder i skog och mark. Sommaren 2018 inträffade totalt 100 bränder i skog och mark, varav två var av mer omfattande karaktär där släckningsarbetet pågick i mer än fyra dygn. På fyra av BRT:s åtta brandstationer finns förstärkningsutrustning för att kunna hantera mer omfattande bränder i skog och mark.

Andra bränder utomhus som är vanligt förekommande är brand i fordon, årligen ca 40–60 bränder där den vanligaste orsaken är anlagd och annan brand (företrädesvis containerbränder), årligen 20–40 bränder som även denna typ vanligen är anlagd.

4.4 Trafikolycka

Trafikflödet genom BRT:s geografiska yta är mycket stort där den största trafikmängden finns på E18 i öst-västlig riktning, riksväg 26 i nord-sydlig riktning och riksväg 63 i öst-västlig riktning. Drygt 1/3 av alla trafikolyckor inträffar på dessa tre vägar.

Trafikolycka är en av de vanligaste typolyckorna som Bergslagens Räddningstjänst larmas på (15% av alla händelser) och över åren är antalet händelser relativt konstant, undantaget är för året 2020 där en kraftig nedgång märktes vilket troligtvis var en effekt av minskat resande under pandemin.

Med tanke på att antalet fordon på vägarna ökar borde även antalet trafikolyckor öka men det som troligen motverkar denna utveckling är att vägarna blir säkrare och att genomsnittshastigheten minskar (övervakning med hjälp av fartkameror). Dessutom har bilarna blivit säkrare vilket medför att konsekvenserna av inträffade olyckor blir mildare ur ett skadeutfallsperspektiv.

Trafikolyckor sker under dygnets alla timmar men flest trafikolyckor inträffar mellan klockan 14:00–18:00 (cirka 30 %).

Det går inte med enkelhet att säga vilka veckodagar som är överrepresenterade av olyckor då det är ganska jämnt utspritt. Statistiskt tycks söndagar ha något lägre antal inträffade trafikolyckor jämfört med övriga dagar i veckan.

Vägens gällande hastighetsbegränsning har inte heller en entydig påverkan på antalet inträffade olyckor utan spridningen på antalet är ganska jämnt fördelat oavsett om hastighetsbegränsningen är 0–50 km/h, 60–80 km/h eller 90–110 km/h. Naturligtvis kan konsekvenserna av trafikolyckan bli större när hastigheten är högre.

4.5 Olycka med farligt ämne

Det finns ett stort antal verksamheter som hanterar farliga ämnen enligt Seveso-direktivet och det finns många verksamheter med brandfarliga varor i kommunerna. Det är dock mycket ovanligt att olyckor i form av bränder och utsläpp inträffar på dessa verksamheter vilket kan bero på en hög medvetenhet och ett bra arbetsmiljöarbete på dessa verksamheter.

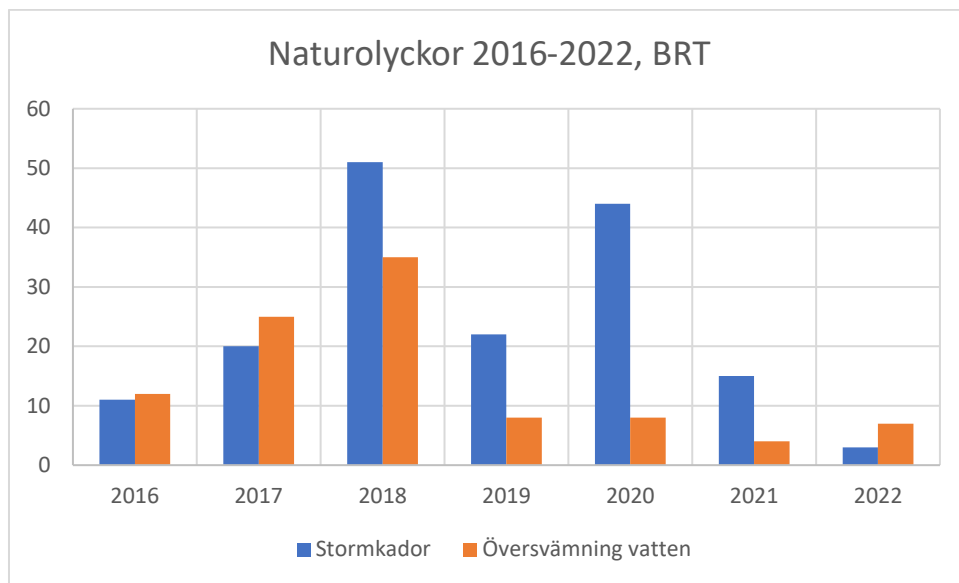
Den enskilt största risken för olyckor med farliga ämnen är under transport och de tidigare nämnda stora vägarna i Bergslagens Räddningstjänst (E18, riksväg 26 och riksväg 63) är frekvent använda transportleder för farligt gods där E18 är den i särklass högst trafikerade farligt gods-vägsträckningen. En mycket stor andel farligt gods transporteras även på järnväg men sannolikheten för att ett tåg spårar ur eller kolliderar är mycket liten.

Trafikintensiteten på E18 är uppmätt till mellan 11000–14000 fordon per dygn (2016) och 15–17 % av denna trafik utgörs av lastbilstransporter. Om man gör antagandet att 10 % av den tunga trafiken utgörs av farligt gods-transporter så innebär det att cirka 160–240 tunga fordon med farligt gods passerar på E18 varje dag. Läger man dessutom till det övriga vägnätet i Bergslagens Räddningstjänst så inser man att sannolikheten för att en trafikolycka där en transport av farligt gods är inblandat är hög.

4.6 Naturolyckor

Naturolycka i detta sammanhang avser natur- och klimatrelaterade olyckor i form av exempelvis översvämning, ras, slamströmmar, skred, storm, extrema temperaturer samt extrem nederbörd. Inom Bergslagens Räddningstjänst finns inte områden som innebär större risker för ras och skred.

Under de undersökta åren hanterade räddningstjänsten i snitt drygt 20 stormskador och knappt 15 översvämningar årligen. Totalt under perioden 2016–2022 hanterades 265 insatser av dessa två slag. Tendensen de senaste 2 åren är att räddningstjänstens insatser vid denna typ av händelser minskar, troligen beroende mest på att väghållare eller andra aktörer har tagit ett större ansvar och åtgärdar skador i samband med väder med kraftigt regn/vind.

Antalsmässigt är stormskador och översvämningar i samband med extrem nederbörd de mest frekventa naturolyckorna i Bergslagens Räddningstjänst. Ras, slamströmmar, skred och extrema temperaturer har inte föranlett räddningsinsatser de senaste fem åren.

4.7 Drunkning

Under de undersökta åren 2016–2022 har Bergslagens Räddningstjänst åkt på 44 drunkningslarm/drunkningstillbud vilket innebär ett snitt på cirka 6 insatser årligen. De flesta drunkningar sker under perioden juni-september och januari-februari och har, vad avser sommarmånaderna, ett tydligt samband med varmt och soligt väder.

5 Värdering

Skyddet inom våra kommuner för de risker som orsakar flest olyckor har värderats och bedöms i stort sett uppfylla målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd. Kommunerna bedömer att de åtgärder som vidtagits för att förhindra brand har gett effekt inom allmänna byggnader som är föremål för räddningstjänstens tillsyn där riskerna för dessa typer av olyckor bedöms ligga på acceptabla nivåer. Det har inträffat ett antal tillbud som stannat i tidigt skede beroende på begränsande förebyggande åtgärder.

Verksamheten med att minska risker för bränder i skolor behöver ständigt fortgå med anledning av de stora konsekvenser sådana olyckor kan leda till.

Befolkningsutvecklingen innebär även att befolkningen blir allt äldre, vilket innebär att en av riskgrupperna förväntas bli allt större. Vi ser därför ett behov av olika åtgärder för att säkerställa ett skäligt brandskydd i såväl äldreboenden som egna bostäder för denna grupp av vår befolkning. En stor grupp av de som har en hög risk att omkomma i bränder är äldre män med någon form av missbruksproblematik eller funktionsnedsättning. Är de dessutom boende på landsbygd eller glesbygd löper de ännu högre risk.

I takt med att befolkningen blir äldre och fler bor kvar hemma kommer också denna riskgrupp att öka. Det är av vikt att åtgärder vidtas för att säkerställa brandskyddet hos riskgrupperna för att på lång sikt kunna minska antalet omkomna eller allvarligt skadade till följd av brand.

Klimatförändringar med oftare förekommande extremväder kommer påverka vår verksamhet. Under den gångna perioden har vi framför allt haft den varma och torra sommaren 2018 som ledde till flertalet skogsbränder. Räddningstjänsten måste arbeta vidare och planera för att extrema väderförhållanden kommer bli allt vanligare och drabba vår verksamhet på många olika sätt.

Trafikmängderna förväntas öka både avseende personresor och godstransporter. Antalet trafikolyckor förefaller öka, men inte antalet trafikolycksskadade. Säkrare bilar och vägar leder sannolikt till mindre allvarliga olyckor, men olyckorna fortsätter att inträffa. Räddningstjänsten behöver utifrån sitt perspektiv bidra till arbetet att försöka minska antalet trafikolyckor och dess konsekvenser. I detta är det även viktigt att Räddningstjänsten har förmåga att hantera den snabba teknikutvecklingen inom fordonsbranschen, exempelvis avseende alternativa drivmedel och användning av kompositmaterial.

Bostadsbränder inom BRT är fortsatt något högre än riksgenomsnittet och bedöms utifrån det i riskvärderingen inte vara på en acceptabel nivå. Här behöver kommunerna genom räddningstjänsten fortsätta med de pågående förebyggande åtgärderna.

Inom BRT finns stora mängder skog och mark samt ett rikt friluftsliv. Bränder i skog och mark inom BRT är fortsatt högre än riksgenomsnittet. Detta sammantaget gör att bränder i skog och mark är en relativt vanligt förekommande olyckstyp. Sommaren 2018 hade inte BRT förmåga att hantera skogs- och markbränder som var utdragna i tid och var resurskrävande, då behövde BRT samverka med andra. BRT är idag en del av Räddningsregion Bergslagen (RRB) vilket utgör en stor förmågevinst för alla inblandade medlemmar och gör att BRT idag har förmåga att hantera även medelstora skogs- och markbränder.

Även inom området trafikolyckor klarar kommunernas räddningstjänst historiskt sett de olyckor som inträffar, i vissa fall genom samarbete med närliggande räddningstjänster.

Ökad miljöhänsyn och större kunskap i hur olika släckmedel, utsläpp och metoder påverkar vår miljö på kort och lång sikt. Detta innebär att brandförsvaret behöver säkerställa kompetens och metoder för att minska risken för miljöpåverkan i samband med räddningsinsatser.

BRT har ej förmåga att hantera stora olyckor med farliga ämnen med egna resurser. Inom detta område krävs inte bara samverkan inom RRB utan även nationellt. MSB har ett antal nationella resurser att göra anspråk på. För BRT är avståndet till närmsta resurs cirka 2–3 timmar beroende på var i geografien olyckan inträffar. Karlskoga kommun har en riskbild beträffande olyckor med farliga ämnen som är högre än angränsande kommuner.

Förändringar i samhället gör att det finns risk att klyftorna i samhället blir större. Åsikter och inlägg sprids snabbt i sociala medier. Vilket kan innebära att händelser kopplade till social oro får stora proportioner. Uppfattningen är att räddningstjänsten alltmer blir dragna på larm angående hot om suicid.

Drunkningstillbud är inte en av de vanligaste olycksorsakerna men de förekommer regelbundet. Inte allt för sällan får de stora konsekvenser med dödsfall som värsta utgång. BRT har förmåga att utföra yt-livräddning på samtliga stationer. Däremot finns ingen egen tillgång till vattendykare.

Vattendykare kan erhållas via samverkan från Västerås. I det stora hela är bedömningen att BRT har förmåga till uppdraget.

Remissutgåva

6 Mål

Bergslagens Räddningstjänst skall genom informationsinsatser, effektiva räddningsinsatser, jämställdhet, mångfald samt samverkan uppnå nedanstående mål.

Detaljerad beskrivning och uppföljning av prestationsmål återfinns i årligen beslutad verksamhetsplan samt tertial- och årsredovisning.

Målområde	Prestationsmål
Minska antalet olyckor	<ul style="list-style-type: none">• Tillsyn utförs där olycksrisken är stor eller där konsekvensen av en olycka blir stor. Den årligt antagna tillsynsplanen anger vad som ska prioriteras.• Invånare, näringsliv, kommuner och organisationer erbjuds utbildning och information för att stärkas i att kunna förebygga olyckor.• Remisser ska hanteras, medlemskommuner ges vägledning gällande brandskyddskrav.• Samverkan sker med medlemskommuner i syfte att anpassa brandskyddet för riskutsatta.
Konsekvenserna av olyckor ska minska	<ul style="list-style-type: none">• Responstiderna minimeras så att den hjälpsökande får snabb hjälp. Medianresponstiden vid bränder i byggnader är under 8 minuter och vid trafikolyckor under 9 minuter.• Operativ personal ska ha en dokumenterad kompetensprofil anpassad efter riskbilden i syfte att genomföra snabba, effektiva och säkra insatser.• Lärandet av inträffade insatser ska utvecklas.• Tillsammans med andra hantera olyckor, samhällsstörningar och kriser och under sådana förhållanden upprätthålla den egna verksamheten.
Verka för invånarnas ökade trygghet	<ul style="list-style-type: none">• Drabbade ska bemötas med professionalitet. information ska ges under och efter en olycka.• Aktiviteter för det samlade trygghetsarbetet ska utföras i egen regi och i samverkan med andra.

7 Förebyggande – förmåga och verksamhet

Det olycksförebyggande arbetet syftar främst till att förebygga bränder. Huvudansvaret för samordning av kommunernas arbete med skydd mot olyckor finns kvar i respektive kommun, se även kapitel 3.

BRT:s brandförebyggande verksamhet syftar till att säkerställa ett skäligt brandskydd för den enskilde samt en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara. Den brandförebyggande verksamhetens huvudsyfte är att säkerställa skydd för liv och hälsa samt att arbeta för att den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd. Detta kan sägas vara de effekter som den förebyggande verksamheten arbetar för att uppnå.

Centrala utgångspunkter i det förebyggande arbetet är de fem mål som beskrivs i kapitel 6 som har sin utgångspunkt i riskanalysen med tillhörande riskvärdering. Andra utgångspunkter är de nationella målen i LSO, kraven i LBE samt den nationella strategin om ett stärkt brandskydd.

För att åstadkomma detta finns ett flertal olika verktyg; information och rådgivning, extern utbildning, tillsyn enligt LSO och LBE, hanteringstillstånd för brandfarlig och explosiv vara, samverkan med andra organisationer samt rengöring (sotning) och brandskyddskontroll av fasta förbränningsanordningar. Hela organisationen bidrar på olika sätt till det olycksförebyggande arbetet.

7.1 Tillsyn

BRT är tillsynsmyndighet enligt LSO och LBE i medlemskommunerna. Tillsynerna syftar till att granska att fastighetsägare och nyttjanderättshavare uppfyller de krav som följer av aktuell lag och dess föreskrifter.

Tillsyn kan genomföras på alla byggnader eller andra anläggningar i medlemskommunerna. Tillsyn är räddningstjänstens skarpaste verktyg och ska riktas där det gör mest nytta och ger störst effekt.

Tillsyn prioriteras vid byggnader och anläggningar som omfattas av ett eller flera av följande kriterier och där tillsyn bedöms vara en effektiv förebyggande åtgärd:

- Hög frekvens av bränder eller tillbud
- En brand eller annan olycka kan medföra stor risk för många människors liv och hälsa
- En brand kan innebära stora ekonomiska kostnader
- En brand eller annan olycka kan innebära stora skador på miljön
- En brand kan innebära allvarliga skador på kulturhistoriska värden

Brandskyddet i bostäder ska stärkas genom hembesök. Ett hembesök är ett kort möte om brandskyddet hos en privatperson. Vid besöket testas brandvarnaren och räddningstjänsten ställer ett antal frågor i syfte att öka människors medvetenhet om risker och förmedla kunskap om brandskydd. Även larmtekniker gör hembesök i bostäder vars ägare/innehavare har ett trygghetslarm kopplat till Larmcentralen.

Planering av tillsynsverksamheten sker årligen i räddningstjänstens tillsynsplan och har sin utgångspunkt i de verksamheter som beskrivs i tillsynsföreskriften. Utöver de byggnader och anläggningar som omfattas av tillsynsföreskriften omfattar tillsynsplanen även de verksamheter och anläggningar som utifrån lokala förhållanden bedöms ha stora risker i händelse av brand. Den regelbundna tillsynsverksamheten planeras utifrån tidsfrister. Då särskilt behov uppkommer genomförs även tillsyn i enskilda fall, exempelvis efter tips från allmänheten eller när behov av tillsyn konstateras efter en insats.

Den personal som genomför tillsyn, tillsynsförare, ska som minst genomgått MSB:s utbildning Tillsyn A eller motsvarande utbildning som bedöms likvärdig. Tillsyn på komplicerade objekt bör utföras av personal som genomgått MSB:s utbildning Tillsyn B eller brandingenjörsutbildning.

Tillsyn kan leda till att beslut meddelas om att åtgärder ska genomföras för att höja nivån på brandskyddet.

Delegation att utföra tillsyn enligt LSO och LBE ges enligt gällande delegationsordning efter en bedömning att nödvändig kompetens innehas.

7.2 Stöd till den enskilde

Den enskilde har enligt lagen om skydd mot olyckor ett eget ansvar för att skydda sitt liv, sin egendom och att inte orsaka olyckor. I första hand är det den enskildes skyldighet att själv vidta och bekosta åtgärder för att förhindra och begränsa olyckor. Först när en olycka inträffat eller när det finns en överhängande fara för en olycka, och den enskilde själv eller genom att anlita någon annan inte kan klara av situationen är det samhällets skyldighet att ingripa.

Dessa skyldigheter innebär ett antal förväntningar på den enskilde.

Den enskilde har:

- Kunskap om att man har ett ansvar för att förebygga och hantera olyckor.
- Kännedom om hur lång tid det tar innan man kan räkna med att hjälp är på plats efter att 112 larmats, och anpassar sitt brandskydd utifrån detta.
- Förmåga att rädda och varna de som eventuellt är i fara, larma 112 och i den mån det är möjligt att begränsa skadan.
- Fungerande brandvarnare för att kunna upptäcka en brand i tid.
- Släckutrustning för att kunna fördröja en brands utveckling innan Räddningstjänsten kommer fram.

BRT genomför information och rådgivning riktad till den enskilde. Informations- och rådgivningsarbetet syftar till att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt LSO och LBE och leva upp till förväntningarna som beskrivs ovan.

Information och rådgivning ges bland annat genom:

- Öppet hus
- Utbildningar
- Tillsyn, områdesbesök, utryckningsverksamhet, brandskyddskontroll, med mera
- Riktad information i bostadsområden eller till specifika målgrupper, genom exempelvis hembesök
- Skolinformation
- Deltagande i olika evenemang, mässor, med mera
- BRT:s vägledning i specifika frågor som finns tillgängliga på hemsidan
- Information på hemsidan och i sociala medier
- Genom samverkan med andra aktörer

I syfte att öka säkerheten vid medlemskommunernas badplatser, campingplatser och grillplatser har korta informationsfilmer producerats. Dessa filmer nås via QR-koder som monterats vid respektive bad-, camping- och grillplats, samt på BRT:s sociala medier.

BRT genomför extern utbildning riktad främst till medlemskommunerna, men även till privata företag och enskilda personer. Syftet med utbildningarna är att öka kunskapen om brandskydd och därigenom underlätta för kommunala förvaltningar och privata företag att bedriva ett fungerande systematiskt brandskyddsarbete.

7.3 Rengöring och sotning

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll är en del av kommunens brandförebyggande verksamhet. I 3 kap. 4 § LSO, framgår att kommunen har ansvar för att fasta förbränningsanordningar samt imkanaler i storkök och restauranger rengörs och kontrolleras utifrån brandskyddssynpunkt. I BRT:s medlemskommuner görs detta genom upphandlad entreprenör.

Frister för brandskyddskontroll och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSB-FS 2014:6. Kommunen har beslutat om frister för rengöring med stöd av MSB-FS 2014:6. Räddningstjänsten följer årligen upp att sotning och brandskyddskontroll sker i enlighet med de beslutade fristerna.

Kommunen har möjlighet att medge att en fastighetsägare själv får utföra eller låta någon annan utföra sotning på den egna fastigheten.

Ett krav för att kommunen ska medge så kallad egensotning är att uppgiften kan utföras på ett ur brandskyddssynpunkt betryggande sätt. För att säkerställa detta behöver den som ansöker om detta intyga att det finns förutsättningar att utföra detta på ett tillfredsställande sätt samt att ett yttrande inhämtas från skorstensfejarmästaren angående den anläggning som ska rengöras.

Räddningstjänsten strävar efter att underlätta egensotning för den enskilde genom att på kommunens hemsida ge information och vägledning. Blankett för ansökan om egensotning finns tillgänglig på BRT:s hemsida.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

Ett verktyg för att undvika onödiga bränder i skog och mark är möjligheten för länsstyrelser och kommuner att utfärda föreskrifter om eldningsförbud. Föreskriftsrätten är kopplad till en straffrättslig påföljd varför det är särskilt viktigt att föreskrifter från länsstyrelser och kommuner är tydligt utformade och att eldningsförbud endast meddelas då det är absolut nödvändigt och förbudet innehåller åtgärder som verkligen har effekt.

Räddningstjänstens olycksförebyggande kompetens tas omhand och nyttjas i den fysiska planeringen, såsom kommunens arbete med översiktsplaner och detaljplaner. Bland annat beaktas risker som ras och skred, översvämning och avstånd till olika former av riskfylld verksamhet samt sådant som kan ha betydelse för kommunens förmåga att genomföra insatser, såsom behov av fordon för livräddning på hög höjd, brandposter och framkomlighet för räddningstjänstfordon.

Brandsäkerhetsfrågor beaktas redan i byggstadiet. Räddningstjänsten är ett stöd för Miljö och Bygg i frågor om brandsäkerhet i bygglovsprocessen och liknande.

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) bistår räddningstjänsten i frågor om lokalerna är anpassade för det personantal samt den verksamhet som anges i ansökan.

Räddningstjänsten är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617) samt tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse.

Räddningstjänsten är remissinstans till länsstyrelsen i frågor om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. Miljöbalken.

Räddningstjänsten bistår också Trafikverket i trafikplanering vid ny- eller ombyggnation av vägar och järnvägar där man beaktar saker som:

- Insatstider
- Risk för ras och skred
- Översvämningsrisk
- Avstånd till olika former av riskobjekt och närhet till vattenskyddsområde

7.5 Organisation

De brandförebyggande uppgifterna är till övervägande del förlagda på förbundets brandförebyggande avdelning, Skyddsavdelningen. Skyddsavdelningen utgörs av sex handläggare. I nuläget har de flesta handläggarna kompetensen Tillsyn A eller motsvarande men ambitionen är att all personal på avdelningen ska ha kompetensen Tillsyn B.

Skyddsavdelningen hanterar mycket av den myndighetsutövning som sorterar under kommunal räddningstjänst, där de mest förekommande uppgifterna är rådgivning till allmänhet och företag/organisationer, tillsyner enligt LSO/LBE samt tillståndshantering enligt LBE. Utöver dessa uppgifter agerar skyddsavdelningen som remissinstans åt länsstyrelser, polisen och kommunerna samt är delaktiga i diverse samverkansgrupper med kommunerna och andra aktörer.

Skyddsavdelningen utbildar externt medlemskommunernas anställda, men också företag/organisationer, i brandkunskap och Heta Arbeten (i samverkan med Brandskyddsföreningen).

8 Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Räddningstjänsten i kommunen ska planeras och organiseras så att det finns förmåga att hantera de olyckor som finns inom kommunens geografiska område. Varje år inträffar 1200–1500 olyckor eller tillbud som föranleder en insats från BRT.

Räddningstjänstens verksamhet behöver vara anpassad till variationen i riskbilden. Långa insatstider, stor andel människor med vårdbehov, industri med farlig verksamhet är variationer som kan behöva beaktas för ett likvärdigt skydd. Den röda tråden mellan risker – värdering, mål – förmåga och verksamhet behöver vara tydlig.

8.1 Övergripande beskrivning

Då den enskilde drabbas av en olycka som denne inte kan hantera på egen hand har Bergslagens Räddningstjänst beredskap och förmåga att hjälpa den enskilde med denna hantering. Bergslagens Räddningstjänst är organiserat för att hantera de risker som redovisats i riskanalysen, se kapitel 4. Räddningstjänsten är inte dimensionerat för att på egen hand kunna hantera allt som kan inträffa. Många större eller komplicerade händelser kräver samverkan med andra räddningstjänster, organisationer och myndigheter för att helt kunna hanteras.

Räddningstjänstens räddningsstyrkor utgår från åtta brandstationer, 2 stationer med heltidspersonal och 6 stationer med deltidspersonal. Insatsledare utgår från Kristinehamn, Karlskoga eller Filipstad. På heltidsstationerna finns personal som är beredda att inom 90 sekunder från att larmet går rycka ut till en olycksplats, denna tid kallas anspänningstid. På deltidsstationerna finns personal (Räddningspersonal i Beredskap, förkortas RiB) som ska infinna sig på stationen för utryckning så fort som möjligt, riktvärdet på den anspänningstiden är 5 minuter men kan för vissa deltidsstationer behöva vara lite längre pga. rekryteringproblematik.

Stationernas bemanning och utrustning varierar med den lokala riskbilden.

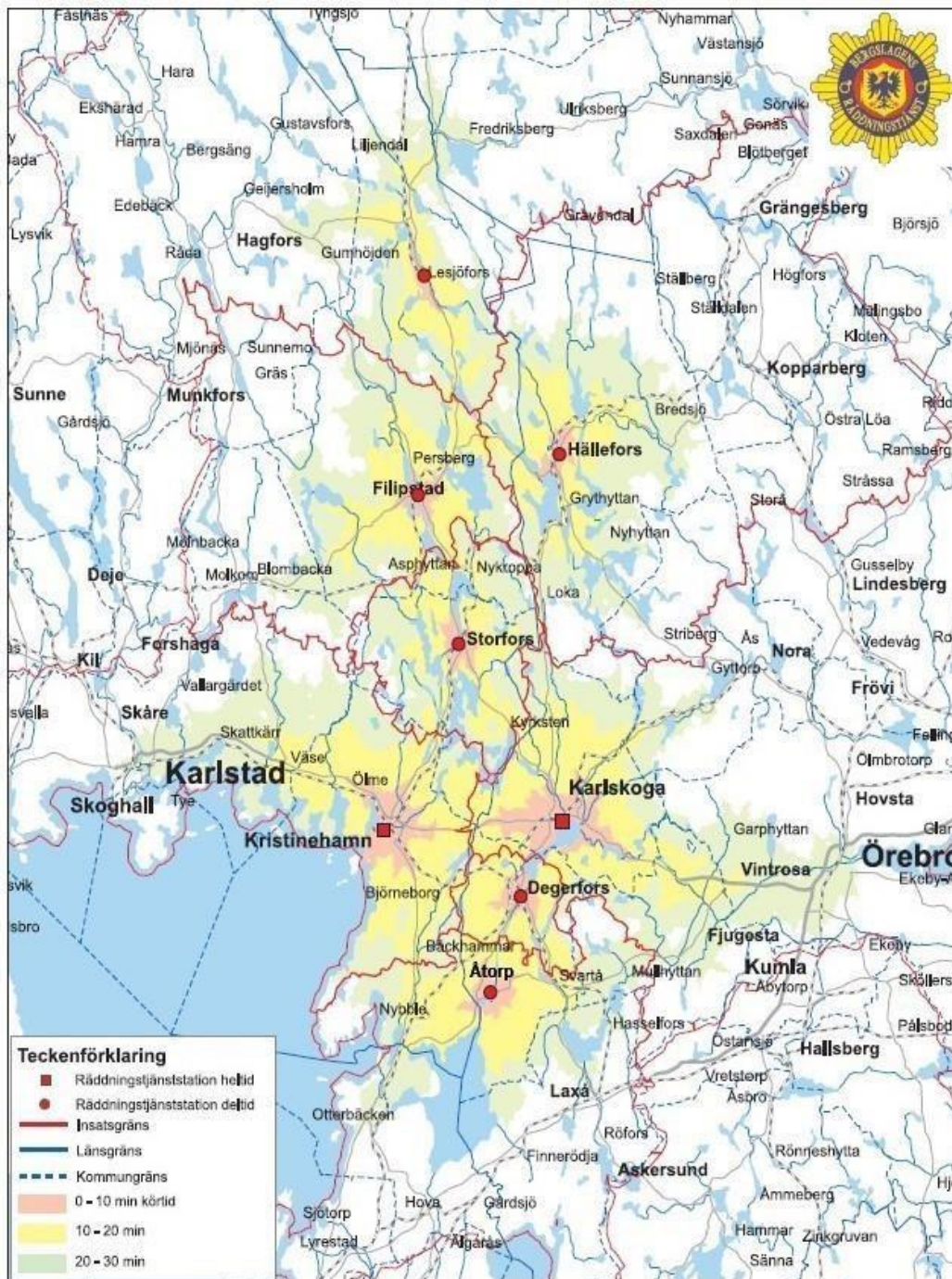
Insatsledaren i BRT utgår från hemmet på icke kontorstid. Högre ledningsresurser hanteras av RRB och larmas utifrån behov.

BRT har egna specialresurser enligt följande:

- Kemresurs
- Rötskydd
- Skogsbrandsresurs
- Oljeskyddsresurs
- Resurs för ras och tung räddning (RTR)
- Resurs för vertikal räddning
- Terränggående fordon
- Höjdfordon
- Båtresurser
- Tankbilar
- Motorsprutor
- Översvämningsresurs
- UAS

Räddningsstyrkornas placering och beredskapsform redovisas i kartbilden nedan.
Karta över insatser BRT.

8.2 Tillgång till egna resurser

Förbundets ambition är att ha förmågan att kunna påbörja invändig släckning samtidigt som man genomför livräddning med höjdfordon i de kommuner där det finns boendefastigheter där utrymning från fönster/balkong behöver utföras av räddningstjänstens höjdfordon, i regel byggnader med 5 eller fler våningsplan. Denna typ av byggnader förekommer i Karlskoga, Kristinehamn, Filipstad och Degerfors.

Första anländande styrka behöver i dessa tätorter kunna utföra dessa uppgifter vid ankomst varför dimensioneringen av utryckningsstyrkan behöver vara 6 personer varav 1 person är befäl, uttrycks vanligen som 1+5.

För Degerfors del är närheten till Karlskoga sådan att man får denna förmåga i ett tidigt skede varför behovet av 1+5 inte är lika stort som för de övriga tätorterna med denna typ av byggnader med 5 eller fler våningsplan.

BRT har som målsättning att upprätthålla en grundberedskap året om (se tabell 8–1) för att kunna hantera de olyckor som förväntas inträffa. Grundberedskapen förändras beroende på riskbild och personalsituation på både heltids- och deltidstationerna och andra inträffade händelser så väl hos BRT som inom RRB. Delar av grundberedskapen kan även förändras beroende på vad som inträffar inom förbundet. Exempelvis kan en brandman ur grundberedskapen befinna sig på annat uppdrag inom BRT men ändå vara tillgänglig vid larm, men med en annan insatstid.

Insatsledare finns i beredskap inom BRT.

En annan målsättning BRT har är att införa dagtidsstyrkor på båda heltidsstationerna.

Sedan 1 januari 2023 genomförs ett 2-års projekt i Kristinehamn där 5 brandmän jobbar dagtid mån-fre utöver jourstyrkan på 1+4.

Upplägget med projektet "Dagtidsstyrka Kristinehamn" är att en ur dagtidsstyrkan är knuten till skiftet och har 90 sek anspänningstid, medan övriga kan arbeta med förbundsövergripande arbetsuppgifter. Övriga tider, det vill säga på kvällar och helgdagar har personen från dagtidsstyrkan beredskap med 5 minuters anspänningstid till brandstationen. Funktionen bemannas i ett roterande schema för de 5 personer som ingår i dagtidsstyrkan.

Arbetsuppgifterna för dagtidsstyrkan är, förutom att upprätthålla kompetens för brandmansuppgiften, förbundsövergripande uppgifter såsom tillsyn, extern utbildning, råd och information till allmänheten i brandskyddsfrågor samt stöd till våra RiB stationer genom förbättrad utbildning, logistik, områdesansvar med mera.

Denna lösning ökar förbundets förmåga på dagtid, vilket innebär att kommunerna med RiB stationer får mer stöd än vad som kan åstadkommas med tidigare organisation samt att förbundets förmåga till stöd till allmänheten i brandskyddsfrågor ökar avsevärt. Dessutom förbättras flexibiliteten och förmågan att skicka förstärkningsresurser till hela BRT (även till RRB) oavsett var i förbundet det behövs.

För att genomföra denna förändring permanent i Kristinehamn krävs ökat ekonomiskt anslag till driftbudgeten från medlemskommunerna. I Karlskoga kan förändringen lösas genom ändring av befintlig organisation.

Tabell 8-1

Område	Personal i beredskap	Anspänningstid	Kommentar
Hela förbundet	1st. IL, Insatsledare BRT. Dagtid vardagar/Beredskap övrig tid	Kvittera larm inom 90 sek.	Tjänstgöringsplats och boende inom BRT
Station Karlskoga Heltid	1 befäl och 5 brandmän	90 sek.	Vid bemanning 1+5 kan en person fördelas om till andra uppdrag inom förbundet.
Station Kristinehamn Heltid	1 befäl, 4 brandmän och 1 brandman i beredskap (BiB)	90 sek. 5 minuter (BiB)	Dagtidstyrka om 5 personer som tjänstgör som BIB enligt schema, projekt som pågår till 2024-12-31. Vid behov kan personal i dagtidstyrkan nyttjas för att upprätthålla bemanning 1+4.
Station Filipstad Deltid (RiB)	1 befäl och 5 brandmän	5 min	Anspänningstid kan variera något, 5 min eftersträvas.
Station Lesjöfors Deltid (RiB)	1 befäl och 4 brandmän	5 min	Anspänningstid kan variera något, 5 min eftersträvas.
Station Degerfors Deltid (RiB)	1 befäl och 4 brandmän	5 min	Anspänningstid kan variera något, 5 min eftersträvas.
Station Åtorp Deltid (RiB)	1 befäl/gruppledare och 1 brandman	5 min	Anspänningstid kan variera något, 5 min eftersträvas.
Station Hällefors* Deltid (RiB)	1 befäl och 4 brandmän	5 min	Vid larm till Ovako Steel AB åker 1 befäl och 6 brandmän. Anspänningstid kan variera något, 5 min eftersträvas.
Station Storfors Deltid (RiB)	1 befäl och 4 brandmän	5 min	Anspänningstid kan variera något, 5 min eftersträvas.
Summa	Normalt 41 personer i tjänst		

*En man i styrkan genom avtal med OVAKO Steel Hällefors AB

Många händelser kräver fler än en styrka för att helt kunna hanteras. Tabell 8–2 visar ungefärliga tider till dess att en respektive två förstärkande styrkor är på plats i respektive stations insatsområde. Tiden visar anspänningstiden för den förstärkande styrkan och ungefärlig körtid mellan brandstationerna.

Tabell 8-2

Station	Tid till förstärkning	
	En styrka till	Två styrkor till
Åtorp	20 min	31 min
Degerfors	17 min	20 min
Karlskoga	21 min	24 min
Hällefors	26 min	39 min
Kristinehamn	22 min (Väse)	24 min
Storfors	23 min	25 min
Filipstad	23 min	26 min
Lesjöfors	32 min	36 min (Hagfors)

8.2.1 Kompetens

För att säkerställa räddningstjänstens förmåga att genomföra effektiva insatser krävs att den operativa personalen är väl övad och har rätt kompetens för respektive uppdrag. Nedan framgår kompetenskraven Bergslagens Räddningstjänst ställer på den operativa personalen inom organisationen. Motsvarande äldre utbildningar som inte nämns nedan kan också uppfylla kraven.

Kompetenskrav befäl:

- Arbetsledare/gruppleddare ska ha genomgått MSB:s utbildning Ledningskurs 1 Gruppleddare.
- Styrkeledare deltid ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs 1 Styrkeledare eller tidigare utbildning Räddningsledare A.
- Ställföreträdande Styrkeledare heltid ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs 1 Styrkeledare eller tidigare utbildning Räddningsledare A samt uppfylla kraven för Brandman heltid.
- Styrkeledare heltid ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs 1 Styrkeledare eller tidigare utbildning Räddningsledare A samt uppfylla kraven för Brandman heltid.
- Insatsledare ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs 2 Insatsledare eller tidigare utbildning Räddningsledare B.
- Regional Insatsledare ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs 2 Regional Insatsledare eller tidigare utbildning Räddningsledare B eller Brandingenjörsutbildning med MSB:s påbyggnadsutbildning i räddningstjänst (RUB).

Kompetenskrav brandman:

- Brandman deltid ska ha genomgått MSB:s utbildning GRIB med kompletterande rökdykarutbildning eller tidigare utbildning Räddningsinsats eller preparandutbildning.
- Brandman heltid ska ha genomgått MSB:s utbildning Skydd mot olyckor (SMO) med examen eller tidigare utbildning Brandman heltid.
- Vikarie brandman heltid ska uppfylla kraven för Brandman heltid alternativt deltid, med tillräcklig erfarenhet och genomförd GRIB eller ha genomfört tre terminer på SMO.

8.2.2 Responstid

Placering av brandstationerna och dess bemanning bygger dels på historiska förutsättningar, dels på insatstider och operativa resurser och dels på förbundets risktopografi.

Vid livräddande uppgifter i samband med brand är det vanligtvis störst behov av att påbörja rökdykning alternativt att rädda hjälpbehövande med räddningstjänstens stegutrustning. Tiden för att påbörja insats är också avgörande för räddningstjänstens möjlighet att rädda liv, egendom och miljö. Insatstiden, det vill säga tiden från det att räddningsstyrkorna får larm till att de påbörjar skadeavhjälpande, är en del av denna tid.

Under normala förhållanden ska, vid nedanstående objekt i tätorter med brandstationer, räddningsinsats påbörjas med en utryckningsstyrka inom 10 minuter:

- Koncentrerad centrumbebyggelse eller kvartersbebyggelse.
- Större vårdanläggningar, elevhem, hotell eller anläggning med personalkrävande utrymning.
- Industriområde eller industrier med speciellt farlig verksamhet.
- Större brandfarlig eller miljöfarlig verksamhet.
- Hamn avsedd för yrkestrafik med olje- eller bensinhantering eller hantering av miljöfarligt ämne.
- Bostäder med 4 våningar eller högre.
- Samlingslokal avsedd för fler än 300 personer.

Under normala förhållanden ska, vid nedanstående objekt, räddningsinsats påbörjas med en utryckningsstyrka inom 20 minuter:

- Bostadsområde och flerfamiljshus om 3 våningar eller lägre.
- Mindre tätort, större byar och gårdssamlingar.
- Enstaka större industrier.

Under normala förhållanden ska, vid nedanstående objekt, räddningsinsats påbörjas med en utryckningsstyrka inom 30 minuter:

- Enstaka byggnader och gårdar.
- Mindre byar.

8.3 Tillgång till resurser i samverkan med andra

Genom avtal med räddningstjänsterna inom RRB och övriga angränsande räddningstjänster säkerställs en gränslös räddningstjänst där närmaste räddningsstyrka larmas till varje händelse för att säkerställa att insatstiden är så kort som möjlig vid varje insats. Genom RRB finns tillgång till alla de resurser som RRB förfogar över. Genom samverkansavtal samt via MSB har BRT även tillgång till externa resurser:

- Kemresurser, regionala såväl som nationella.
- Skogsbrandsresurser, regionala såväl som nationella.
- Oljeskyddsresurser, regionala såväl som nationella.
- Översvämningsskydd, regionala såväl som nationella.
- Industribrandkåren i Björkborn, Karlskoga.
- Helikoptrar för skogsbrandbekämpning, genom MSB.
- Skopande flygplan för skogsbrandbekämpning, genom MSB.
- UAS, regional resurs.
- Ledningsstöd, regional resurs.
- Skogsbrandflyg, genom Länsstyrelsen.
- Ovako Steel Hällefors genom en 5:e person i utryckningsstyrkan.
- Vakthavande samt larmbefäl.
- Regional Insatsledare (RIL) samt Vakthavande räddningschef VRC.

8.3.1 Tillgång till resurser via Räddningsregion Bergslagen

Räddningsregion Bergslagen (RRB), är resultatet av en samverkan mellan 17 räddningstjänstorganisationer från Dalsland, Värmland, Dalarna, Örebro och Västmanland. Räddningsregionen omfattar 42 kommuner med 740 000 invånare. Inom regionen finns 110 styrkor/stationer som årligen hanterar 10 000 händelser.

De huvudsakliga anledningarna till samverkan är att de ingående räddningstjänsterna har upplevt svårigheter med att skapa tillräckliga ledningsorganisationer vid större insatser och perioder med hård belastning med många pågående händelser. Räddningstjänst och skogsbrandutredningen pekar på att samma problematik även finns nationellt med förväntade lagskärpningar och krav på att ingå i ett större ledningssystem som följd.

Syftet med Räddningsregion Bergslagen är att fullt ut bedriva en gemensam operativ räddningstjänst så att de samlade resurserna används så effektivt som möjligt oavsett organisationstillhörighet. Resurserna kommer att ledas fullt ut av ett gemensamt bemannat ledningssystem som är uppbyggt av olika ledningsfunktioner. Styrkeledare/arbetsledare, insatsledare och regional insatsledare arbetar med skadeplatsnära (yttre) ledning av räddningsinsatser. Ledningscentralen är lokaliserad på brandstationen i Örebro. Den är bemannad dygnet runt av ett larmbefäl och ett vakthavande befäl som tillsammans med räddningschef i beredskap utövar övergripande ledning av den operativa verksamheten.

En samhällsgemensam ledningscentral (SLC) i Örebro är under uppbyggnad och kommer då att inrymma Räddningsregion Bergslagen, Polisregion Bergslagen, SOS Alarm med flera.

BRT, såväl som närliggande räddningstjänster, är en del av samarbetet i Räddningsregion Bergslagen (RRB). Det innebär att räddningsregionens samlade resurser finns tillgängliga för insatser inom BRT såväl som att resurser från BRT finns tillgängliga för insatser inom övriga räddningsregionen.

8.3.2 Alarmering av räddningstjänsten

BRT är en del av RRB som genom den gemensamma ledningscentralen styr alarmering av räddningsresurser. RRB har i sin tur avtal med SOS Alarm AB.

När 112-samtal inkommer larmar räddningsåtgörare hos SOS räddningsresurser enligt en larmplan som är beslutad av räddningschefen samt i samråd med räddningstjänstens befäl. Utlarmning sker på två av varandra oberoende vägar, där Räddningstjänsten ansvarar för drift och underhåll av in- och utgående alarmeringsutrustning.

Allmänheten har möjlighet att larma räddningstjänsten via det allmänna telenätet och över mobiltelefonnäten. Vid omfattande och långvariga störningar av båda näten samtidigt bemannas brandstationerna upp för att allmänheten ska kunna alarmera räddningstjänsten.

8.3.3 Brandvattenförsörjning

Respektive medlemskommun ansvarar för, utan kostnad för BRT, att vatten för brandsläckning finns tillgängligt i de orter som har kommunalt VA nät. Brandpostsystemet bör vara utformat enligt anvisningar utgivna av Svenskt Vatten (P76 eller senare upprättade anvisningar).

Aktuellt nät med ingående förändringar hålls tillgängliga för BRT genom respektive kommun. Respektive kommun ansvarar för underhåll, tillsyn, skötsel och tillgänglighet för upprättade brandposter.

I förbundet finns endast konventionellt brandpostsystem. Ett eventuellt alternativsystem regleras i avtal mellan respektive kommun och BRT.

8.3.4 Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

Finns förnärvarande inga avtal angående överlåtande inom BRT.

8.3.5 Varning och information till allmänheten

I händelse av allvarliga olyckor ska de som bor i eller vistas i kommunen kunna varnas och informeras. Räddningstjänsten kan genom behörig aktör såsom räddningsledare eller räddningschef via radio, TV och SMS sända "Viktigt meddelande till allmänheten", VMA.

Varningsmeddelande sänds genast när det är omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom eller miljö. Varningsmeddelandet kan, om räddningsledaren så beslutar, föregås av signalen "Viktigt meddelande" som sänds med ljudgivare (tyfoner) i flera tätorter och även via sms.

Myndighetsmeddelande är ett system för att varna människor om att något har hänt som inte akut hotar liv, hälsa, egendom eller miljö.

Myndighetsmeddelande kan användas vid till exempel:

- Rekommendationer att koka vatten, på grund av vattenläcka eller misstanke om bakterier i dricksvattnet.
- Var man kan hämta vatten, vid problem med dricksvattenförsörjningen.
- Störningar i skolskjuts, vid extrema väderförhållanden.
- Eldningsförbud, vid torka.

Ett myndighetsmeddelande sänds endast lokalt i Sveriges Radio P4, genom att kontakta den lokala P4-redaktionen, eller sändningsledningen i Stockholm. Enligt Lag om Elektronisk Kommunikation får utskick av sms till mobiler som positionerats inom berört område endast användas vid VMA. Positionsbaserat sms får därmed inte skickas ut vid myndighetsmeddelande.

Lagen medger dock att adressbaserade sms får skickas ut, det vill säga till de mobiltelefoner som är registrerade på en adress inom berört område.

8.3.6 Samverkan med andra aktörer

BRT har samverkansavtal med angränsande räddningstjänster som inte ingår i RRB.

BRT har i olika omfattning en etablerad samverkan med flera aktörer, såsom länsstyrelserna och regionerna i Värmland och Örebro län, Trafikverket, Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet, Polisen och Försvarsmakten.

I övrigt har kommunen en etablerad samverkan med Frivilliga resursgrupperna vid behov av frivillig personal vid räddningsinsatser.

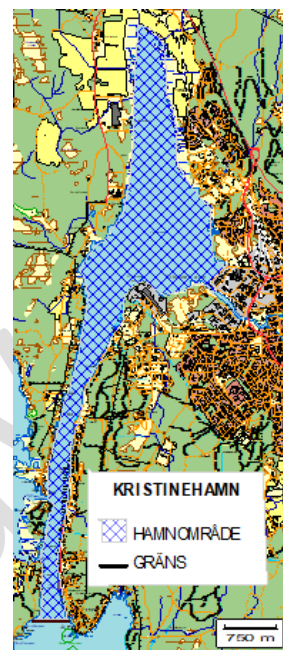
Det finns en fördjupad samverkan med de statliga myndigheterna angående vattenrelaterade olyckor på Väner, där samverkansövningar och samverkansutbildningar hålls regelbundet för att samordna åtgärder vid kommunala och statliga räddningsinsatser. JRCC är också en del av den samverkan.

Väner är ett statligt räddningstjänstområde där ansvaret för livräddning åvilar Sjöfartsverket medan miljöräddningstjänst åvilar Kustbevakningen.

Hamnområden definieras som kommunal räddningstjänst.

Hamnområdet* i Kristinehamn omfattar Varnumsviken och Vålösundet till en linje mellan Stranduddens fyr och Sandvikarna på Vålön.

* Hamnområde regleras i SJÖ-FS 1988:5. Sjöfartsverkets kungörelse med tillkännagivande av beslut om allmänna farleder och allmänna hamnar.

8.4 Beskrivning av förmåga per olyckstyp

Kapitel 4 Risker, tar upp vilka vanligt förekommande olyckor som räddningstjänsten har att hantera. I hanteringen av en olycka är en viktig utgångspunkt vilken övergripande effekt som ska uppnås genom hanteringen. För att uppnå dessa effekter behöver uppgifter genomföras i syfte att ha positiv effekt på händelseförloppet, så kallade nyckeluppgifter. Vissa av dessa nyckeluppgifter är viktiga för att omedelbart begränsa det fortsatta olycksförloppet i samband med att räddningstjänstens första enheter anländer till olycksplatsen. Andra nyckeluppgifter är centrala för att bryta hela skadeförloppet.

Tabellen nedan (tabell 8–3) anger per olyckstyp vilka övergripande effekter som ska uppnås samt vilka nyckeluppgifter som är centrala i hanteringen. Detta avser vad som behöver uppnås totalt sett för varje olycka för att hanteringen av olyckan ska kunna bedömas vara klar ur räddningstjänstens perspektiv. För att helt hantera en olycka och nå dessa effekter kan det behövas flera olika styrkor, specialresurser och ledningsresurser. Tabell 8–3 anger vad en enskild station i normalfallet klarar av att genomföra per olyckstyp på egen hand innan eventuell förstärkning anländer.

För vissa av olyckstyperna anges även vilka resurser som kan vara av särskild vikt för att kunna hantera olyckan och uppnå de önskade effekterna.

Tabell 8–3 till 8–8 anger vilka effekter som ska uppnås i hanteringen av respektive typ av olycka samt vilka uppgifter som är av särskild vikt för att ha positiv effekt på händelseförloppet, så kallade nyckeluppgifter.

Nyckeluppgifterna delas in i inledande uppgifter som är av vikt för att omedelbart begränsa det fortsatta olycksförloppet samt vilka uppgifter som är centrala för att helt bryta skadeförloppet. Av tabellen framgår även vilka resurser som kan vara av särskild vikt för att hantera en viss typ av olycka. Dessa resurser finns även samlade i kapitel 8.1.

Brand i byggnad

Tabell 8-3

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser/förmåga
Ingen ska dö Färre ska skadas Mindre ska förstöras (egendom och miljö)	Livräddning Utrymning Invändig släckinsats Utvändig släckinsats Begränsa brandspridning Rädda egendom Akut omhändertagande Vattenförsörjning Ledning och samordning Samverkan med olycksdrabbad Säkra arbetsmiljön Hantera släckvatten Restvärdesräddning Skydda samhällsviktiga funktioner och verksamheter	Skydds nivå rökdykning Höjdfordon/bärbar stegutrustning Fordon med släckutrustning Släckutrustning Tankfordon Motorsprutor UAS Insatskort/planer Verksamhetskännedom

Brand utomhus

Tabell 8-4

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser/förmåga
Ingen ska dö Färre ska skadas Mindre ska förstöras (egendom och miljö)	Brandsläckning Begränsa brandspridning Rädda egendom Vattenförsörjning Utrymning Eftersläckning Ledning och samordning Samverkan med andra aktörer Skapa lägesbild Logistik Skydda samhällsviktiga funktioner och verksamheter	Fordon med släckutrustning Tankfordon Skogsbrandskärta Terrängfordon Motorsprutor UAS Lokalkännedom Kommunikationsutrustning Förstärkningsresurser, via MSB Brandflyg, via Länsstyrelsen Samordning av frivilliga Flygande resurser, via MSB

Trafikolycka

Tabell 8-5

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser/förmåga
Ingen ska dö Färre ska skadas Mindre ska förstöras (egendom och miljö)	Avspärning Säkra olycksplatsen mot påkörning Säkra mot brand Losstagnung Hantera utsläpp Ledning och samordning Samverkan med andra aktörer Minska samhällspåverkan	Buffert/barriärfordon Varningsutrustning Losstagningsutrustning Utrustning tung räddning, via RRB Grundläggande kunskap om farligt gods

Olycka med farliga ämnen

Tabell 8-6

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser/förmåga
Ingen ska dö Färre ska skadas Mindre ska förstöras (egendom och miljö)	Riskidentifiering och bedömning Livräddning Utrymna eller inrymna Avspärra och varna Zonindelning Säkra arbetsmiljön Hantera utsläpp Ledning och samordning Samverkan med andra aktörer Skydda samhällsviktiga funktioner och verksamheter	Kemutrustning Saneringsutrustning Tankfordon Kemdykningsförmåga Grundläggande kunskap om farliga ämnen (CBRNE) Grundläggande indikeringsutrustning för brand och radioaktivstrålning Varningsutrustning (avspärningsband, VMA) Verksamhetskänedom Kvalificerad kemresurs, via RRB Avancerad indikering, via MSB UAS

Naturolycka

Tabell 8-7

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser/förmåga
Ingen ska dö Färre ska skadas Mindre ska förstöras (egendom och miljö) Samhällsviktig verksamhet ska kunna upprätthållas	Livräddning Förhindra följdolyckor Säkra arbetsmiljön Avspärra Utrymna Skapa lägesbild Logistik Ledning och samordning Samverkan med andra aktörer Skydda samhällsviktiga funktioner och verksamheter	Losstagningsutrustning vid ras Översvämningsresurs Invallningsutrustning Pumpar Terrängfordon Motorsprutor Samordning av frivilliga Tung räddning, via MSB UAS

Drunkning

Tabell 8-8

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser/förmåga
Ingen ska dö Färre ska skadas	Livräddning Akut omhändertagande Transport på vatten Skapa lägesbild Ledning och samordning Samverkan med andra aktörer	Ytlivräddningsresurs Hansabräda Båt UAS Flygande resurser, via Region Värmland och JRCC

I tabell 8–9 följer en sammanställning av de typolyckor som Bergslagens Räddningstjänst kan få till uppgift att hantera. Tabellen redovisar hur förmågan att hantera dessa larm är beroende på om händelsen inträffar i en kommun där första anländande styrka är heltidsanställda eller RiB-anställda. För de händelser där det inte uttryckligen framgår att styrkan kan hantera händelsen helt själva behövs förstärkande station och i tabell 8–2 under avsnittet 8.2 finns tider till förstärkande stationer redovisat.

Tabell 8-9

Typolycka	Olyckstyp i detalj	Heltid	RiB
Brand i byggnad	Brand i villa	Begränsa	Begränsa
	Brand i flerbostadshus, lägenhet	Begränsa	Begränsa
	Brand i flerbostadshus, Källare	Begränsa	Begränsa
	Brand i industri, samlingslokaler, vårdanläggningar	Begränsa	Fördröja
	Brand i undermarksanläggningar	Begränsa	Fördröja
Brand ute	Fordonsbrand	Hantera helt själva	Hantera helt själva
	Markbrand	Hantera helt själva	Hantera helt själva
	Skogsbrand	Begränsa	Begränsa
Trafikolycka	Trafikolycka, singel	Hantera helt själva	Hantera helt själva
	Trafikolycka med flera fordon	Begränsa	Begränsa
	Trafikolycka med tungafordon och järnväg	Fördröja	Fördröja
Olycka med farliga ämnen	Farligt gods	Begränsa	Fördröja
	Industri	Begränsa	Fördröja
Naturolycka	Stormskador	Hantera helt själva	Hantera helt själva
	Översvämning	Begränsa	Begränsa
Drunkning	Grunt vatten	Livrädda	Livrädda
	Djupt vatten ≤ 3m	Livrädda	
Nödställd person	Suicid	Hantera helt själva	Hantera helt själva
	Arbetsplatsolycka	Begränsa	Begränsa

8.4.1 Övriga insatser

Utöver insatser som är räddningstjänst enligt LSO genomför BRT även andra insatser. Dessa insatser utgör totalt sett en stor andel av de insatser som räddningstjänsten genomför. Detta kan påverka BRT:s förmåga att genomföra samtidigt räddningsinsatser.

Årligen åker räddningstjänsten på uppdrag under benämningen I Väntan På Ambulans (IVPA) eller sjukvårdslarm. Med IVPA/sjukvårdslarm avses insatser som BRT utför åt Regionerna och detta är styrt enligt ett upprättat avtal. Räddningstjänstens personal åker till platsen för att vidta livsuppehållande åtgärder, så kallade Prio 1 larm, tills ambulans anländer och tar över insatsen.

Räddningstjänsten genomför även årligen ett antal insatser som stöd till polisen, exempelvis vid bombhot, eftersök med mera.

Dessa insatser bedöms vara till stor nytta för de som drabbas och för samhället i stort varför risken för att räddningsinsatsen försenas till en eventuell annan olycka accepteras.

8.5 Ledning i räddningstjänsten

Ledning av insatser är en viktig del av förmågan att genomföra effektiva räddningsinsatser.

BRT är en del av RRB som är ett samarbete med gemensam övergripande ledning och där de samlade resurserna disponeras gemensamt.

Styrkeledare finns ständigt tillgänglig på förbundets brandstationer förutom Åtorp där räddningsledarskapet utövas av larmbefäl RRB.

Insatsledare finns tillgänglig inom BRT och närliggande organisationer inom RRB.

Regional insatsledare finns tillgänglig i Värmland och Örebro län.

Övergripande ledning utövas gemensamt genom Vakthavande räddningschef, Vakthavande befäl och Larm- och ledningsbefäl. Personal i den övergripande ledningen är samlokaliserade med SOS Alarm AB i Räddningsregionens ledningscentral i Örebro. De kommande åren kommer ledningscentralen flyttas till den samhällsgemensamma ledningscentralen, SLC, i Örebro vilket innebär samlokalisering även med Polisen.

Den övergripande ledningen i RRB bistår räddningschefen i omvärldsbevakning och att initiera beredskapsanpassningar utifrån förändringar i riskbilden.

8.5.1 Ledningsnivåer inom RRB

Nivå 5:

Räddningsledningschef

Kompetenskrav: Brandingenjör med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst eller Ledningskurs 3 Vakthavande räddningschef eller tidigare utbildning Räddningsledning B.

Nivå 4:

Vakthavande befäl

Kompetenskrav: Brandingenjör med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst eller Ledningskurs 3 för Vakthavande befäl alternativt tidigare utbildning Räddningsledning B.

Larmbefäl Kompetenskrav: Ledningskurs 3 Larm och ledningsbefäl alternativt tidigare utbildning Räddningsledning A.

Nivå 3:

Regional insatsledare

Kompetenskrav: Brandingenjör med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst eller Ledningskurs 2 Regional Insatsledare eller tidigare utbildning Räddningsledning B.

Nivå 2:

Insatsledare

Kompetenskrav: Brandingenjör med påbyggnadsutbildning i räddningstjänst eller Ledningskurs 2

Insatsledare eller tidigare utbildning Räddningsledning B.

Nivå 1:

Styrkeledare

Kompetenskrav: Ledningskurs 1 Styrkeledare eller tidigare utbildning Räddningsledning A.

8.6 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Att på ett bättre sätt hantera flera samtidiga larm och/eller större komplexa händelser är den enskilt största drivkraften bakom bildandet av RRB. I och med RRB har Bergslagens Räddningstjänst möjligheter att hantera flera samtidiga larm samt större och komplexa händelser ökat väsentligt. Hanteringen av sådana händelser sker inom ramen för RRB:s övergripande ledning enligt tidigare beskrivning i kapitel 8.3. Den övergripande ledningen (RRB) har via lägesrapporter från de räddningsinsatser som pågår en bra lägesbild över tillståndet på respektive skadeplats och har därmed en möjlighet att välja om redan berörd styrka/station ska larmas igen eller om en enhet från en annan brandstation ska hantera ett nytt larm. RRB:s övergripande ledning har uppgiften att tillse beredskapsläget hos Bergslagens Räddningstjänst där behovet av att upprätthålla en rimlig beredskap bedöms från situation till situation. Under vissa kortare perioder, ofta delar av ett dygn, kan det inträffa ett stort antal händelser som föranleder flertalet räddningsinsatser mer eller mindre samtidigt.

Grundhändelsen som utlöser detta är ofta väderrelaterad såsom stormar, kraftig nederbörd eller svår torka i kombination med kraftig vind. Vid dessa situationer händer det att den övergripande ledningen på relativt bred front har de av förbundets styrkor som ännu inte är insatta i någon händelse på beredskap på respektive brandstation eller på någon annan mer strategisk plats i förbundet, beroende på händelseutvecklingen.

Exakt hur detta genomförs hanterar den övergripande ledningen. Detta sker dock endast någon enstaka gång per år.

Då resurserna placerade på närmaste brandstation redan är upptagna larmas resurser från näst närmaste station och så vidare. Genom samarbetet inom RRB fördelar Vakhavande/ledningsbefäl resurser inom RRB så att bästa möjliga beredskap uppnås inom hela regionen.

Se även tabell 8-2 "Tid till förstärkning" i kapitel 8.2.

Ambitionen är att insattstiden ej skall förlängas mer än med 30 minuter vid ytterligare larm inom samma stationsområde.

8.7 Räddningstjänst under höjd beredskap

Den kommunala organisationen för räddningstjänst utgör en viktig del av totalförsvaret.

Totalförsvaret regleras i Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det civila försvaret handlar om att värna civilbefolkningen, säkerställa viktiga samhällsfunktioner och bidra till Försvarsmaktens förmåga.

Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) ingår i det civila försvaret.

Räddningstjänst under höjd beredskap beskrivs i 8 kap. LSO. För att skydda och rädda människor och egendom vid höjd beredskap ska Räddningstjänsten enligt 8 kap 2 § LSO, utöver sina normala uppgifter även ansvara för:

- Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden.
- Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot nukleära och kemiska vapen.
- Kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att denna verksamhet ska kunna fullgöras, samt delta i åtgärder för första hjälp och transport av skadade samt för befolkningskydd.
- Ge första hjälpen, transportera skadade samt bistå i befolkningskyddet.

Lagen klargör att i övrigt ska samma regler och förhållanden gälla som vid utförande av kommunal räddningstjänst. Dessutom beskrivs att under höjd beredskap kan personal inom kommunens organisation för räddningstjänst tas i anspråk för uppgifter som inte berör den egna kommunen. Bergslagens Räddningstjänsts organisation vid höjd beredskap bygger på en förstärkning av den fredstida organisationen. För att möjliggöra en förmågeökning kopplat till kraven i lagstiftningen krävs stöd och hjälp från staten, både kunskapsmässigt och ekonomiskt.

Utifrån den osäkerhet som råder om hur området räddningstjänst under höjd beredskap utvecklas kommer handlingsprogrammet, avseende detta område, att revideras efter behov. All personal som inte är anspråkstagen av annan arbetsgivare eller Forsvarsmakten krigsplaceras hos Bergslagens Räddningstjänst. Förbundet ska i de fall det krävs genomföra säkerhetsprövning, registerkontroll och säkerhetssamtal med den personal som omfattas av detta. Behovet av planering för räddningstjänst under höjd beredskap är mycket aktuellt, arbetet har intensifierats av naturliga skäl under 2022 och kommer även fortsättningsvis att vara högt prioriterat.

Gällande de specifika uppgifter som tillkommer enligt 8 kap. 2 § LSO, i händelse av höjd beredskap så krävs vägledning från centrala myndigheter för att i detalj kunna fortsätta planeringen avseende dessa uppgifter.

Den fredstida organisationen innehåller dock förmågor som har relevans även för delar av de tillkommande uppgifterna, framför allt gällande CBRNE samt resurs för ras och tung räddning (RTR).

MSB har gjort en utredning som beskriver hur man ska stärka det civila försvaret till 2030 i ett antal punkter och följande finns att läsa vad gäller kommunal räddningstjänst:

”Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen.

Kriget i Ukraina har tydligt visat att det i krig behövs en fungerande räddningstjänst och ett fungerande skydd av civilbefolkningen. I denna redovisning föreslår MSB åtgärder både för att stärka de kommunala räddningstjänsternas förmåga att verka under höjd beredskap och krig, men också den samlade förmågan till alarmering inför och vid höjd beredskap och krig. Den pågående utredningen om civilbefolkningens skydd vid höjd beredskap kommer att återkomma med utvecklade förslag om bland annat skyddsrum och planering för utrymning och inkvartering, varför dessa områden i huvudsak utelämnats i redovisningen.”

9 Uppföljning, utvärdering och lärande

De uppsatta målen för verksamheten i respektive handlingsprogram följs upp fortlöpande inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning och internkontroll och i samband med att målen följs upp genererar avvikelser i tydliga åtgärder inom ramen för den årliga verksamhetsplaneringen. Resultatet av årlig verksamhet och måluppfyllelse följs upp i samband med bokslut. Resultat och måluppfyllelse dokumenteras löpande i dokumentet Verksamhetsplan och budget för respektive år.

Verksamheten ska utvärderas under sista året av varje mandatperiod utifrån målen i handlingsprogrammen. Utvärderingen syftar till att dels kvantifiera effekterna av de egna verksamheterna, dels uppskatta hur utfallet har påverkats av samhällsutvecklingen i övrigt. I syfte att sträva mot de nationella målen följs då också handlingsprogrammen upp genom att göra jämförelser med andra kommuner som bedöms jämförbara.

En del av verksamhetsuppföljningen som är särskilt utpekad i LSO är olycksundersökningar. Syftet med kravet är att i skäligen omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Dessa genomförs enligt särskild rutin och är bland annat en del av den interna kontrollen och kvalitetsarbetet.

9.1 Olycksuppföljning enligt LSO

Kommunen har en skyldighet enligt 3 kap. 10 § LSO att se till att en olycka som föranlett en räddningsinsats blir undersökt i skäligen omfattning för att klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. I MSB-FS 2021:5 föreskrifter om undersökningsrapporter efter kommunal räddningsinsats regleras detta.

Syftet är också att identifiera åtgärder för att minska konsekvenser av framtida olyckor och ge förslag till förebyggande åtgärder. Arbetet kring olycksundersökning ska ha en lärande kultur vars grundtanke är att var och en gör sitt bästa och inte avsiktligt handlar fel, men att olyckor ändå kan inträffa.

Olycksundersökningen ska leda till förbättring av skyddet mot olyckor genom förslag och åtgärder som bidrar till att:

- Förhindra nya olyckor
- Verka skadebegränsande innan nya olyckor inträffar
- Förbättra förberedelsen för nya räddningsinsatser

I de vanligast förekommande fallen hanteras detta genom att räddningsledaren gör den grundläggande delen av olycksundersökningen och dokumenterar detta i händelserapporten, enligt bilaga 1 i MSB-FS 2021:5. Uppgifter enligt bilaga 1 ska skickas in senast två månader efter att räddningsinsatsen avslutats, förutom för räddningsinsatser som avslutats under december månad vars uppgifter ska skickas in senast den 31 januari efterföljande år.

Vid fall där någon har omkommit till följd av brand ska utöver uppgifterna i Bilaga 1 även uppgifter enligt MSB-FS 2021:5 Bilaga 2 skickas in till MSB. Dessa uppgifter skall skickas in till MSB senast två månader efter att kommunen fått kännedom om dödsfallet.

Om kommunen bedömer ett behov av ytterligare undersökning enligt 4 § MSB-FS 2021:5 ska den dokumentationen skickas in till MSB i det format och enligt de övriga villkor som MSB beslutar om, särskilt i dokumentet Teknisk specifikation av undersökningsrapport enligt lagen om skydd mot olyckor. Dokumentationen ska skickas in senast två månader efter att den färdigställts.

När det finns behov av en utökad olycksundersökning, gör ansvarig för olycksundersökning i samråd med Räddningschef och Operativ chef en bedömning om olycksorsaken eller olycksförloppet behöver utredas vidare, genom att värdera följande:

- Leder utredningen till ett lärande?
- Finns en mottagare av utredningen?
- Finns tillräcklig kompetens för att göra utredningen?
- Står det nedlagda arbetet i proportion till det förväntade resultatet av utredningen?

Insatsutvärdering, av räddningsinsatsens genomförande, genomförs oberoende av ovanstående punkter, men bör genomföras:

- Vid samtliga dödsolyckor eller vid olyckor där en eller flera personer ådragit sig svåra skador.
- När det föreligger behov av förändring inom områdena metod/teknik, utrustning, organisation och/eller rutiner.
- När något kan läras av den egna gruppen eller andra.
- När händelsens orsak eller olycksförlopp ska utredas.

Bergslagens Räddningstjänst ansvarar enligt förbundsordningen för olycksundersökning i samband med bränder, medan respektive medlemskommun ansvarar för eventuella utredningar av övriga olyckstyper. Bergslagens Räddningstjänst ansvarar dock alltid för att utreda hur räddningsinsatsen genomförts, oavsett olyckstyp.

De olycksutredningar och insatsutvärderingar som görs ska fokusera på att utreda orsakerna till olyckan och hur insatsen genomförts samt konsekvenser av vidtagna åtgärder. Utvärderingarna ska inte leta efter enskilda individer som gjort fel, utan ska vara objektiva och i stället fokusera på hur räddningsinsatser kan förbättras.

Bergslagens Räddningstjänst bistår Polismyndigheten med sakkunnigutlåtande i de flesta polisutredningar som rör brand med misstanke om allmänfarlig vårdslöshet eller mordbrand.

10 Bilaga A – Dokumentförteckning

Avtal:

- Avtal gemensamt ledningssystem Räddningsregion Bergslagen
- Samarbetsavtal Räddningsregion Bergslagen

Andra styrande dokument:

- Grundsyn ledning Räddningsregion Bergslagen
- Tillsynsplan BRT
- Riktlinjer olycksundersökning räddningstjänsten

Samtliga avtal finns tillgängliga via räddningstjänstens expedition.

Remissutgåva

11 Bilaga B – Beskrivning av samråd

Innan ett handlingsprogram antas, eller direktionen beslutar om betydande ändringar i ett befintligt handlingsprogram, ska direktionen samråda med de myndigheter som särskilt berörs. Med det avses enligt propositionen (2019/20:176) framför allt de myndigheter vars egen planering kan beröras av förändringen, exempelvis samverkande kommuner och medlemskommuner.

Handlingsprogrammet har innan det antagits varit på remiss till medlemskommunerna, Länsstyrelsen, Polismyndigheten Polisregion Bergslagen, Region Värmland, Region Örebro och Kustbevakningen.

Remissutgåva